[2020] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

(2020 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 615)

15 ਸਤੰਬਰ, 2020

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973: ਐੱਸ.125 - ਕੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਐੱਸ.125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਜਾਂ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਹੋਲਡ: ਐੱਸ.125 (1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਕੀਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ, ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹਿੰਦੂ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਐੱਸ.20(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਐੱਸ.20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। – ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 – ਐੱਸ.20 – ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 – ਐੱਸ.488।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973: ਐੱਸ.125 - ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।
ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਐੱਸ.125 - ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 - ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ - ਹੋਲਡ: ਐੱਸ.125 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐੱਸ.20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਐੱਸ.3(ਬੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਐੱਸ.20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਐੱਸ.20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਐੱਸ.125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ। ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ।

ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ, 1984: ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਆਬਾਦੀ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ

ਹਨ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਐੱਸ.20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ - ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਐੱਸ.125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ, 1956 ਦਾ 20 ਤਾਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ - ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 - ਐੱਸ.20 - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 - ਐੱਸ.125।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ
ਹੋਲਡ: 1. ਧਾਰਾ 125(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 125(1)(ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12][253-ਬੀ-ਈ]

2. ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1898 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 488 ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਧਾਰਾ 488 ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਜਾੜ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬੱਚੇ, ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਔਰਤ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 13, 14][253-ਐੱਫ; 254-ਏ-ਬੀ]

ਮੁੱਲਾ - ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 22ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20(3) ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ [ਪਾਰਾ ੨੧, ੩੧] [੨੬੨-ਈ-ਫ; 264-ਸੀ-ਡੀ]

ਨੂਰ ਸਬਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਕਾਸਿਮ (1997) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 233 : [1997] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 182 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

4. ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, 1984 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IX ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ, 1956 ਤਾਂ ਕਿ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। [ਪਾਰਾ 32, 33][264-ਈ-ਐੱਚ; 265-ਏ]

ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ ਬਨਾਮ ਮੰਜੂ ਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 422 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

5. ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਬੀ) ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 125 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ , ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 35, 36][265-ਡੀ, ਜੀ]

6. ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹਿੰਦੂ ਧੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ/ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। [ਪਾਰਾ 38, 39] [267-ਬੀ, ਸੀ-ਡੀ]

ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 802 : [1970] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 565; ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਏਆਈਆਰ 1963 ਸਾਰੇ 355; ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਕਿਰਨ ਰਾਣੀ ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੈਟ. 442; ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਗੀਤਾ ਰਾਏ [1962] 2 ਕਰੋੜ. ਐਲ.ਜੇ.528; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜ਼ੋਹਰਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਇਬਰਾਹਿਮ (1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 509 : [1981] 2 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 910; ਯਮੁਨਾਬਾਈ ਅਨੰਤਰਾਓ ਅਧਵ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤਰਾਓ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਅਧਵ ਅਤੇ ਹੋਰ (1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 530; ਕੀਰਤੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਵਡੋਦਰੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 479 : [1996] 2 ਸਪਲ. ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 45; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਤਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) (2000) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 182: [2000] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 195– ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 422	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 15
[1970] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 565	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 15

[1981] 2 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 910	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 17
(1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 530	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1996] 2 ਸਪਲ. ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 45	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[2000] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 195	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 26
[1997] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 182	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 29

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 615।

2014 ਦੇ ਸੀਆਰਐਮ-ਐਮ-16328 (ਓ ਐਂਡ ਐਮ) ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 16.08.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਭਾ ਦੱਤਾ ਮਖੀਜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਦਿਤਿਆ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੁਭਮ ਸਿੰਘ, ਅਜੈ ਰਵੀਸ਼, ਦੀਪਕਰਨ ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਹਾਜ਼ਰ ਧਿਰਾਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 16.08.2018 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। .ਪੀ.ਸੀ. ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੇ ਮਿਤੀ 16.02.2011 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 17.02.2014 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਹਨ:-
3.1 ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ.2, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਧੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਪ੍ਰਕਾਸ਼,

ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 16.02.2011 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰ. 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰ. 4 (ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

3.2 ਮਿਤੀ 16.02.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 17.02.2014 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰਬਰ 4. (ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) 26.04.2005 ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚੇ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 4 (ਅਰਥਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਿਰਫ 26.04.2005 ਤੱਕ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ।

3.3 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 16.02.2018 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ: -

"ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ, ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।''

3.4 ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਭਾ ਦੱਤ ਮਖੀਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 26.04.2005 ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਖੀਜਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 1956" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਖੀਜਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੰਜੂ ਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2002) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 422 ਉਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਖੀਜਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ 26.04.2005 ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

7. ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-
(i) ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ/ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ii) ਕੀ 26.04.2005 ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਵਾਲੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। 26.04.2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਿਓ?

8. ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 17.10.2002 ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 26.04.1987 ਹੈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 07.02.2005 ਦੀ ਬਜਾਏ 26.04.2005 ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸੂਰਿਆ ਦੇਵ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ1, ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ2, ਵਿਕਾਸ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ ਡਾ ਰਾਜ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਵਜੋਂ ਪਰਖਿਆ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਜਾਂ ਉਹ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 125(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ:-

“125. ਪਤਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਹੁਕਮ।—(1) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਂਭਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਉਸਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਾ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਸੀ) ਉਸਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ (ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ) ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ, ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਡੀ) ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

10. ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉਹ 26.04.2005 ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 26.04.2005 ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲੀਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਿਸ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"20. ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ।— (1) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਰਧ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੱਚਾ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ।

(3) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਬਿਰਧ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਧੀ ਜੋ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ

ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ।

ਵਿਆਖਿਆ- ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਮਾਪਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਔਲਾਦ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

12. ਐਕਟ, 1956 ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਸੰਹਿਤਾਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 125(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 125(1)(ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 125(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕੀਮ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

13. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਹੱਦ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898, ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਧਾਰਾ 488(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ:
“488(1)। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਇੱਕ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਮਾਸਿਕ ਦਰ 'ਤੇ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

14. ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਉਜਾੜ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੇਸਹਾਰਾ ਬੱਚੇ, ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ. ਚੰਦਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 802 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., 1898 ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:
"ਸੈਕਸ਼ਨ 4. ਐਕਟ ਦਾ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ,
-
(ਏ) ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਠ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
(ਬੀ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ।

16. ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਓਵਰਰਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:
“4...ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਗਰਾਂਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ III, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 20, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 488, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ

ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਕੋਡਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 488, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 488 ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਸਾਰੇ 355 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਗੀਤਾ ਰਾਏ [1962] 2 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਐਲ.ਜੇ.528 ਅਤੇ ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਕਿਰਨ ਰਾਣੀ, ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੈਟ 442 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਤਿੰਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਬੀ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 488, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

17. ਨਾਨਕ ਚੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਸਾਰੇ 355, ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਕਿਰਨ ਰਾਣੀ, ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੈਟ. 442 ਅਤੇ ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਗੀਤਾ ਰਾਏ, [1962] 2 ਕਰੋੜ ਐਲ.ਜੇ.528. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਜ਼ੋਹਰਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ. ਇਬਰਾਹਿਮ, (1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 509, ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤੀ ਦੀ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੋਹਰਾ ਖਾਤੂਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 8, 9 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ:

"8. ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਦੇ ਉਚਿਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਸੁਪਰਾ)। ਵਿਚ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਕੈਲਾਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

"ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 488 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਨਲਿਨੀ ਰੰਜਨ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕਿਰਨ ਰਾਣੀ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਏਆਈਆਰ 1965 ਪੈਟ 442 ਜਿੱਥੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-
1956 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ। ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 488 ਇੱਕ ਉਜਾੜ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

9. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਾਬੀਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਗੀਤਾ ਰਾਏ [1962] 2 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ। ਐਲ.ਜੇ. 528 ਜਿੱਥੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-
ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਪਰ ਅਸੰਗਤ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵੇਂ ਉਪਚਾਰ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਸਨ।
10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ।

18. ਯਮੁਨਾਬਾਈ ਅਨੰਤਰਾਓ ਅਧਵ ਬਨਾਮ ਵਿਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ. ਅਨੰਤਰਾਓ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਅਧਵ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 530, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ

ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

19. ਯਮੁਨਾਬਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਜਿਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾਬਾਈ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਰੇ 5 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਵਿੱਚ 'ਪਤਨੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਹੰਮਦ. ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ ਬੇਗ਼ਮ, 1985 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 875 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤਲਾਕ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵੀਪ ਦੇ ਅੰਦਰ. ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਦਲੀਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕਠਿਨਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇੱਕ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੈ।

6. ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਬਾਨੋ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ, ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

20. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯਮੁਨਾਬਾਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਹੋਰ ਨਿਰਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕੀਰਤੀਕਾਂਤ ਡੀ. ਵਡੋਦਰੀਆ ਬਨਾਮ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 479. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ "ਮਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਹੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਮਤਰੇਏ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

21. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਅਰਥਾਤ, ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਅਣਵਿਆਹੀ ਲੜਕੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਰੇਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ 500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 3, ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਖੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ

ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਪਰ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦਾ)। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ: -

"2. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਰਾਖੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਅਣਵਿਆਹੀ ਲੜਕੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 1, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 3 ਦੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ 22.7.2000 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ 500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਰੇਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ-125, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਫੈਮਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਫਰਕ ਕਰੋ ਕਿ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧੀ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਨੂੰਨ/ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ 3 ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਸੁਵਿਧਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ

ਉਹ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਆਦਿ ਲਈ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ)

22. ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਸ਼ੀਟ ਐਂਕਰ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:
"3. ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ....."

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 4 ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:
“4. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ/ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 125, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20(3) ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ”

24. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਅਤੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ, ਪਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ

ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤੋਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ, ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

25. ਸੰਹਿਤਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਾਸੀਕਲ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਇੱਕ ਨੇਕ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਲਾ - ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ - 22ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਪੈਰਾ 539 ਅਤੇ 543 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -
"539. ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ: ਪਿਤਾ, ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ।— ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਐਂਡ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 20 ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

543. ਧੀ. - (1) ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

XXXXXXXXXXXXXX

26. ਮੁਸਲਿਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਾਲਣ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ. ਸੰਤਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ), (2000) ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 182 ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ:-

"40. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਹੰਮਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। [ਵੇਖੋ: ਮੁਲਾਜ਼ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪਲਜ਼ ਆਫ਼ ਮੁਹੰਮਦੀ ਲਾਅ (19ਵੀਂ ਐਡ.) ਪੰਨਾ 300]......"

27. ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20(3) ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

28. ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਈ ਹੈ ਜੋ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਜੋ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

29. ਅਸੀਂ ਨੂਰ ਸਬਾ ਖਾਤੂਨ ਬਨਾਮ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਹੰਮਦ. ਕਾਸਿਮ, (1997) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 233, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੂਮੈਨ (ਤਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਤਨੀ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਪਰ ਤਿੰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਪਤੀ ਨੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਧਾਰਾ 125, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ

ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ, 1986 ਨੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਰਗੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

30. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੂਮੈਨ (ਤਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ:
“7...ਸੈਕਸ਼ਨ 125, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਪਿਤਾ (ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ) ਉੱਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਪੂਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ, ਅਸਮਾਨਤਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੇਤੁਕਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਰਗੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਨੂੰ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਿਤਾ ਦੀ, ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੋਲ ਹੈ ਅਤੇ 1986 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ....."

31. ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹਿੰਦੂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਨੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੇ ਆਪਣੇ

ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੱਕ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, 1984 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IX ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇਗੀ।

33. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ, 1956 ਤਾਂ ਜੋ ਜਗਦੀਸ਼ ਜੁਗਤਾਵਤ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

34. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਰੇਵਾੜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਨੇ 16.02.2011 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਜਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

35. ਧਾਰਾ 125 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਬੀ) ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:-
"3. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ- ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ

XXXXXXXXXXXXXXX

(ਬੀ) "ਰੱਖ-ਰਖਾਅ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-
(i) ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜੇ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ;
(ii) ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਜਬ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾ;

(ਸੀ) "ਨਾਬਾਲਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

36. ਧਾਰਾ 125 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 125 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ।

37. ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਵਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸਨ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17.10.2002 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ "ਮਾਪੇ ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ/ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ"। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸੀ।

(ii) ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ, ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 2001 ਦਾ 6, ਜਿਸ ਨੂੰ 17.12.2012 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(iii) ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 214 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਲਾਟ 31.07.2000 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਂਝੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 11,77,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਚਾਰ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਵੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਰਜੁਨ ਵਿਚਕਾਰ 31.07.2000 ਨੂੰ 11,77,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਾ ਵਜੋਂ 10,89,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ।

38. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਹਿੰਦੂ ਧੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

39. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Palla

PALLAV THAKUR ADVOCATE